

ספר

נאמר מימים

פרשת נח

מאת

הרב הגאון החסיד

ר' אברהם יוסף פסח (פסחוביץ)

זצ"ל

יו"ל ע"י נכדי המחבר

א) את האלקים התהלך נח, ופירש"י ז"ל וזאצרהם הוא אומר (בראשית כ"ד מ') "אשר התהלכתי לפניו", נח הי' נריק סעד לתומכו, אצל אצרהם הי' מתחזק ומהלך בצדקו מאליו, וצמד"ר^א פרשה זו (ברא"ר ל"י) מדמה את נח לאדם שהולך עם בנו קטן, ותופס את בנו זידו, ואצרהם אצינו ע"ה הי' כמו נער יותר גדול שהולך קודם אציו, ואציו משגיח עליו יעיי"ש צמדרש.

והכוונה י"ל כי אצל דוד המלך ע"ה העמלקים פשטו וזזו כל אשר לו, ואשר לעם אשר עמו, וגם לקחו את הנשים והילדים אשר היו צעיר נקלג, והצר להם מאד, נאמר שם (שמואל א' ל"ו) "ויתחזק דוד צה' אלקיו", ואמר כ"ק מרן אדמו"ר זל"ה זי"ע ועכ"ל א צכנס"י הגדולה הג' קודם המלחמה, כי הצר לו, אשר לא הי' רואה שום ישועה צדרך הטבע, ולא הי' לו כלל

צמה להתחזק את עצמו אצל הוחזק את עצמו צה' אלקיו, וזאת עצמו הי' להם לתשועה, והשיצו את הכל.

וזה החילוק י"ל צין נח לאצרהם אצינו ע"ה, כי נח אשר התוה"ק מעידה עליו "נח איש צדיק תמים", גם הוא הי' מתחזק עצמו צה', והאמין בצדקו אשר צלי ספק יהי' לו הישועה מה' וינצל מן המצול, אצל לא העלה צמחשצתו כלל מה יהי' אם לא ינצל, אכן אצרהם אצינו ע"ה העלה צדעתו גם את הסוג השני, גם אם לא ינצל מן ענות נמרוד ודור ההפלגה, וחשצ וגמר צדעתו צין אם יושע מה' תשועת עולמים, וגם אם לא יושע, הוא יתהלך בצדקו עם השי"ת, וההתחזק והלך בצדקו מאליו.

וזה הוא מה שפירש"י ז"ל צר"ה דף ד' ע"א וז"ל כאן צישראל שלצו

^א ברא"ר ל' י' את האלהים התהלך נח (בראשית ו, ט), רבי יהודה ורבי נחמיה, רבי יהודה אמר משל לשר שהיו לו שני בנים אחד גדול ואחד קטן אמר לקטן הלך עמי ואמר לגדול בוא והלך לפני. כך אברהם שהיה כחו יפה (בראשית יז, א): התהלך לפני והיה תמים, אבל נח שהיה כחו רע, את האלהים התהלך נח:

^ב ר"ה ד. והתניא, האומר: "סלע זו לצדקה בשביל שיחיו בני", ו"בשביל שאזכה בה לחיי העולם הבא", הרי זה צדיק גמור. לא קשיא: כאן בישראל, כאן בגוים: וברש"י ד"ה כאן בישראל: שלבו לשמים ואם מריעין לו בחייו אינו קורא לו תגר אלא תולה היסורין בעונו אבל עובד כוכבים אם אין מטיבין לו כגמולו קורא תגר:

שגם הוא ינצל, ולא היתה מסירות נפש שלמה.

ויתבאר צוה דצרי המדרש⁷ (ברא"ר ס"ג ב') על הפסוק (ישעיה כ"ט כ"ב) "צית יעקב אשר פדה את אברהם" שאברהם לא ניצל אלא בזכותו של יעקב כו', ולכאורה הא אברהם אצינו ע"ה הי' כדאי להנצל בזכות עצמו, כאשר הקשו המפרשים, אכן י"ל שכל רצונו של אה"ע"ה הי' להפיל עצמו לכבשן אש ע"מ שלא להנצל, כי כל מאויו וחפצו ורצונו הי' למות על קדושת שמו ית', ורצון יראיו יעשה הקצ"ה, ובשציל זה הי' צדעתו של הקצ"ה שלא להצילו, כיון שכן היתה רצונו של אה"ע"ה, אצל מאחר שהקצ"ה ראה שיעמוד ממנו יעקב אצינו ע"ה, לא הי' יכול הקצ"ה לעשות הרצון

לשמים, ואם מרעין לו צחייו אינו קורא תגר, אלא תולה היסורין בעונו, אצל נכרי אם אין משיצין לו כגמולו, קורא תגר עכ"ל, ועיין בתוס"ג שם, ד"ה בשציל, וזאת היתה תפילת שלמה המלך ע"ה בעת גמרו את בנין ציהמ"ק, אשר חלק והצדיל את תפילת ישראל מתפלת נכרי, כמבואר דצרי חכו"ל, וזאת עצמו היתה ההצדל צין אה"ע"ה להרן אחיו, כי אה"ע"ה הפיל את עצמו לכבשן האש, למען קדושת שמו של הקצ"ה ע"מ שישרף ולא ינצל, וכמו שפירש"י ז"ל צפרשת אמור (ויקרא כ"ב ל"ב ד"ה ולא תחללו), וז"ל כמו שמצינו בחנני' מישאל ועזרי', שלא מסרו עצמן ע"מ הנס כו', מציל ולא מציל ידיע ליהווי לך וגו', אצל הרן הפיל עצמו לכבשן האש אחר שראה שאה"ע"ה ניצל, חשב

⁷ תוס' ד"ה בשביל שיחיו בני: והא דתנן פרק קמא דמסכת אבות (מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס היינו באומות העולם שתוהין על הראשונות:

^ד ברא"ר ס"ג ב' עטרת זקנים בני בנים (משלי יז, ו), האבות עטרה לבנים, והבנים עטרה לאבות. האבות עטרה לבנים, שנאמר (משלי יז, ו): ותפארת בנים אבותם. הבנים עטרה לאבות, דכתיב: עטרת זקנים בני בנים. רבי שמואל בר רב יצחק אמר אברהם לא נצל מכבשן האש אלא בזכות של יעקב, משל לאחד שהיה לו דין לפני השלטון ויצא דינו מלפני השלטון לשרף, וצפה אותו השלטון באסטרולוגיאה שלו שהוא עתיד להוליד בת והיא נשאת למלך, אמר כדאי הוא להנצל בזכות בתו שהוא עתיד להוליד והיא נשאת למלך. כך אברהם יצא דינו מלפני נמרוד לשרף, וצפה הקדוש ברוך הוא שיעקב עתיד לעמד ממנו, אמר כדאי הוא אברהם להנצל בזכותו של יעקב, הדא הוא דכתיב (ישעיה כט, כב): לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, יעקב פדה את אברהם. דבר אחר, עטרת זקנים בני בנים, (בראשית כה, יט): ואלה תולדות יצחק בן אברהם:

של אהע"ה צדצר הזה, כי אם ישרוף
צכצשן אש, לא יעמוד ממנו יעקב
אזינו, והוכרת הקצ"ה להציל אותו,
ושפיר אמר הכתוב "צית יעקב אשר
פדה את אברהם" שניצל אברהם
אזינו ע"ה רק בזכות יעקב.

וזה הוא הפי' הפסוק (נחמי ט' ז') "אתה
הוא ה"א אשר צרת צאצרים,
והואצתו מאור כשדים, ושמת שמו
אברהם", כי הציאה מאור כשדים
היתה למען שיהא שמו אברהם, ויאל
ממנו זרע קדוש המצורך יעקב ואזינו,
וק"ל.

(ב) בפסוק הנ"ל וצרש"י ז"ל הנ"ל
וצמד"ר^ה (ברא"ד ל"י) פרשה זו משל לאוהבו
של מלך שהי' משתקע בטיט עצה
כו', ועל אברהם המשיל המדרש
לאוהבו של מלך שהאיר לו דרך
החלון כו', אמר לו המלך עד
שאתה האיר לי מצבל ומאספמיא
ומחצרותי, צוא והאיר לי צא"י כו',
ויתכן לומר ההפרש והחילוק לצין
אוהבים הללו כי מספרים על קדוש
עליון אחד אשר שאל לאחד מגדולי
תלמידיו של הרבי ר' צונים זל"ה
זי"ע, מדוע אתם רועשים בגדולת

הר"ר צונים, הלא גם אני לומד את
תלמידי תורה ויר"ש, והשיב לו כי
פעם אחת היו אסורים ג' אנשים
צצית הסוהר מתחת לארץ, והיו שם
צאפלה, וכשהורידו להם אוכל, היו
שני אנשים מאלו יכולים לקבל את
האוכל ולאכול, והשלישי לא הי' מצין
צהחושך הזה לקבל האוכל, והאוכל
נפל ונמאס, ונשאר רעב, וריחם עליו
אחד, ולמד לו איך לקבל ולאכול גם
צאפלה, ושאל את חברו מדוע אתה
משליך את כל הטורח הזה עלי,
ולמה אין אתה מלמדו, והשיב לו כל

^ה ברא"ר ל' י' רבי נחמיה אמר משל לאוהבו של מלך שהיה משתקע בטיט עבה, הציץ המלך וראה אותו,
אמר ליה עד שאתה משתקע בטיט הלך עמי, הדא הוא דכתיב: את האלהים התהלך נח, ולמה אברהם דומה
לאוהבו של מלך שראה את המלך מהלך במבואות האפלים, הציץ אוהבו והתחיל מאיר עליו דרך החלון,
הציץ המלך וראה אותו, אמר לו עד שאתה מאיר לי דרך חלון בוא והאר לפני. כך אמר הקדוש ברוך הוא
לאברהם, עד שתהא מאיר לי מאספוטמיא ומחברותיה, בוא והאר לפני בארץ ישראל, הדא הוא דכתיב
(בראשית מח, טו): ויברך את יוסף ויאמר האלהים אשר התהלכו אבותי לפניו וגו':

יגיעתי הוא לחפור צניפורניים
 זהותל, כדי לעשות חרק אחד, ויבוא
 מחוץ לפנים מעט אור, ועי"כ ידע
 בעצמו איפה לקבל את האוכל
 ולאכול, כן היתה היגיעה של הר"ר
 בונים להכניס את האור בלב
 הנטפלים אליו, למען שידעו מעצמם
 לבוא לכל המדרגות.

כן הדבר הזה נח אשר התוה"ק
 מעידה עליו שהי' "איש נדיק
 תמים", ידע בעצמו וגם הבין גם
 בשכל האנשים בדורו נטבעים צטיט
 עזה (שמעתי מפה קדוש אדמו"ר
 זל"ה זי"ע ועכ"א בלשון קדשו קול
 חוצי להצות אש על המאמר הזה
 שצמדרש וזל"ק דור המבול הלכו
 אחר תאות לבם, קלקלו את היסוד,

(ג) אלה תולדות נח וגו', בדורותיו וגו',
 וברש"י ז"ל יש מרבותינו דורשים
 אותו לשבח כו', ויש שדורשים אותו
 לגנאי, לפי דורו הי' נדיק, ואלו הי'
 בדורו של אברהם, לא הי' נח נחשב
 לכלום עכ"ל, וקשה לכאורה וכי

נשתקעו צטיט עזה!) יוכל להציל את
 עצמו, גם כשכל דורו היו משחיתים
 את הארץ, וקלקלו את סילונו
 שלהם, מ"מ הוא ידע לשמור את
 עצמו להשאר נדיק, אבל אברהם
 חזינו ע"ה האיר את אור התורה
 באנשים אחרים ג"כ, שגם הם ידעו
 לבל ישתתפו עם האנשים אשר יפרקו
 מעליהם את עולו של הקצ"ה, ולבל
 ילכו אחר דעת נמרוד ודור הפלגה,
 ואלו הם "הנפש אשר עשו בחרן"
 דשעבדו לאורייתא, כהרגום חונקלום,
 לכן הצטיח לו הקצ"ה בשביל זאת
 שיאיר לו בארץ ישראל, ואמר לו "לך
 לך" וגו', "ואעשך לגוי גדול", וחזינו
 יאירו לעולם בהתורה הקדושה אשר
 יקבלו, והוא רחום יכפר.

מחמת שלא הי' נח נדיק כאברהם
 חזינו ע"ה עי"כ יאמרו שלא הי'
 נחשב לכלום, והוא לגנאי של נח, וכי
 מי יוכל להתדמות לאברהם חזינו
 ע"ה בצדקו, והלא כל העולם כולו
 נברא בשביל אברהם לבדו, כמו

סדרשו רבותינו' (ברא"ר י"ב ט' ובזוה"ק פרשת צו ל"א).
 זהצרהס, צשציל אצרהס נצרה
 העולם, וכמו שאמר הר"ר צונים
 זל"ה זי"ע ועכ"ל על מאמרס ז"ל
 (תד"א רבה כ"ה א') לעולם יאמר האדם מתי
 יגיע מעשי למעשה אצותי, וכי מי
 יוכל להתדמות לאצות הקדושים, אלא
 הפי' להיות עכ"פ מעט נגיעה אל
 האצות, וגם מה שאנו מתקיימים
 צגלות המר והנמהר, הוא הכל צשציל
 זכות אצות הקדושים, כמו שנאמר
 (ויקרא כ"ז מ"ב) צתוכחה צפרשת צחוקותי
 "וזכרתי את צריתי יעקב" וגו', "ואף
 את צריתי אצרהס אזכור" וגו',
 ומדוע יאמרו רבותינו שהוא לגנאי
 של נח.

אכן י"ל כי מצינו שאמרה הצרפתית
 (מלכים א י"ז) לאליהו, "כי צאת אלי להזכיר
 את עוני", עד שלא צאת אללי, הי'
 הקצ"ה רואה מעשי ומעשי עמי,
 ואני נדקת ציניהס, ומשצאת אללי,
 לפי מעשיך אני רשעה, כמו שמציא
 רש"י ז"ל צפרשת וירא (בראשית י"ט י"ט ד"ה
 פן תדבקני) צפסוק "פן תדבקני הרעה",
 נמצא כי לפעמים ע"י איס נדיק
 נגרס ח"ו רעה לאנשים אחרים, כי
 לפי מעשי נדיק זה, רואה הקצ"ה
 את רשעת האנשים האחרים, ומכלס
 אותס ח"ו מן העולם, והענה לזה
 הוא, או שיתפלל הנדיק על דורו,
 וכמו שהמליט ארע"ה את דורו דור
 הפלגה, שלא יאצדו מן העולם, הגס
 שפסנו יד צעיקר, וכמו שפירש"י

¹ ברא"ר י"ב ט' אמר רבי יהושע בן קרחה, בהבראס באברהס, בזכותו של אברהס. רבי עזריה אמר על הדא
 דרבי יהושע בן קרחה (נחמיה ט, ו): אתה הוא ה' לבדך אתה עשית וגו' וכל אשר בהם, כל האונקים הזה
 בשביל מה, בשביל (נחמיה ט, ז): אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברס והוצאתו מאור כשדים ושמת
 שמו אברהס:

זוה"ק פרשת צו ל"א. אבל מלה שפיר הוא, אל בכל אתר, נהירו (רב) דחכמתא עלאה הוא, וקיימא
 בקיומיה בכל יומא, דכתיב, (תהילים נ"ב:ג) חסד אל כל היום. ואלמלא דהאי אל אתער בעלמא, לא יכיל
 עלמא למיקם אפילו שעתא חדא, מקמי דינין תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא, הדא הוא דכתיב, (בראשית
 ב:ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראס, אל תקרי בהבראס, אלא באברהס, באתערותא דאברהס קיימי,
 וכד אתער אברהס בעלמא, כל אינון דינין דמשתכחי בכל יומא ויומא דחי להו לבר, ולא קיימין קמיה:

¹ בראשית י"א ט' ד"ה ומשם הפיצס. למד שאין להם חלק לעולם הבא; וכי איזו קשה, של דור המבול
 או של דור הפלגה, אלו לא פשטו יד בעקר ואלו פשטו יד בעקר להלחם בו, ואלו נשטפו ואלו לא נאבדו מן
 העולם, אלא שדור המבול היו גזלנים והיתה מריבה ביניהם, לכך נאבדו; ואלו היו נוהגים אהבה ורעות
 ביניהם, שנ' שפה אחת ודברים אחדים, למדת ששנאוי המחלקת וגדול השלום:

ז"ל על הפסוק "ויפך ה' אותם",
 ונללו בשביל אבות הקדושים,
 שעתידים לנחת מזני שם, כמו
 שפירש"י ז"ל בפרשת האזינו (דברים ל"ב
 ח' ד"ה בהפרידו בני אדם) בפסוק "בהנחל עליון
 גוים" יעיי"ש, וגם הפילו על אנשי
 קדום ועמורה התפלל אהע"ה, או
 שיעזוב הצדיק את מקום אנשי רשע,
 וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל בהלכות
 דעות (פ"ו ה"א), וכמו שעשה אשור, כמו
 שנאמר "מן הארץ הוא ינח אשור",
 ועיי"ש ברש"י ז"ל.
 ונח הי' איש צדיק תמים, כמו
 שהעידה התוה"ק עליו, א"כ הי' לו
 לחוש, כי ע"י צדקתו יראה ה' את

רשעת בני דורו ויאצדם, כמו שהי'
 באמת שנשטפו מן העולם ע"י
 המבול, והי' לו להתפלל עליהם, או
 לעזוב את מקומם, והוא לו עשה כן,
 אלא כמו שהעידה התוה"ק "נח איש
 צדיק תמים הי' בדורותיו", והי'
 בשכינתם, ולא עזב את מקומם, וזה
 שפירש"י ז"ל לפי דורו הי' צדיק,
 והרי זה בא ללמד, ונמנח למד
 שהקצ"ה הי' רואה את צדקתו,
 ורשעת אנשי דורו, ולפי מעשיו הי'
 כל דורו רשעים, ונאצדו ונשטפו מן
 העולם, וזאת נקרא לפי דעת רבותינו
 אלו, לגנאי של נח, והוא רחום יכפר.

^ח דברים ל"ב ח' ד"ה בהפרידו בני אדם. כשהפיץ דור הפלגה היה בידו להעבירם מן העולם, לא עשה כן
 אלא יצב גבלת עמים, קימם ולא אבדם: למספר בני ישראל: בשביל מספר בני ישראל שעתידין לצאת מבני
 שם, ולמספר שבעים נפש של בני ישראל שירדו למצרים הציב גבלת עמים, שבעים לשון:

^ט בראשית י' י"א ד"ה מן הארץ וגו'. כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומורדין במקום לבנות
 המגדל יצא מתוכם:

(ד) וירא וגו', כי השחית כל בשר וגו',
 זרש"י מדברי רבותינו ז"ל אפילו
 בהמה חי' ועוף נזקקין לשאינן מינן,
 ובמד"ר (ברא"ר כ"ח) ר' עזריאל זשס
 ריבז"ס אמר הכל קלקלו מעשיהן
 בדור מבול כו', ולקמן בפסוק (בראשית
 ו' י"ט - כ) "ומכל החי מכל בשר שנים
 מכל תביא אל התיבה להחיות אתך,
 זכר ונקבה יהיו, מהעוף למיניהו",
 פירש"י ז"ל (ד"ה מהעוף למיניהו) אותן שדקו
 צמיניהם, ולא השחיתו דרכם,
 ומאליהן צאו, וכל שהתיבה קולטתו
 הכניס עכ"ל. ולכאורה קשה להבין
 כיון שהכל קלקלו, איך אירע פתאום
 וצדיוק דשנים מכל מין לא קלקלו,
 ומצהמה טהורה לא קלקלו שצעה,
 והכניסם לתיבה.
 אכן י"ל כיון דכל הצריחה היתה
 בשביל האדם, ממילא כל הצרואים
 אשר נמנאים בעולם, יש להם שייכות

בגופם ונפשם אל שורשו של אדם,
 וכן כל פעילותיו של אדם גורם
 להנדצקים והנלוים אליו בשורשו, וכל
 נטיותיו צין לטוב צין לרע ח"ו
 פועלים הטוב והרע של האדם אל
 כל חלקי העולם השייכים אליו,
 ומחמת שכל דור המבול השחיתו את
 דרכם, ממילא כל הצרואים השחיתו
 את דרכם וכיון שנשאר נח איש לדיק
 וצניו שלא השחיתו את דרכם, גם
 השייכים אל שורשם לא השחיתו את
 דרכם, וכל הצרואים מכל המינים
 שלא השחיתו את דרכם, היו עולים
 לחשבון נח וצניו מכל חלקי העולם
 שנים איש ואשתו, ומצהמה טהורה
 שצעה, וכיון שהתיבה קלט את נח
 וניצל מן המבול, גם מכל המינים
 אשר היו שייכים לשורשו קלטם
 התיבה ונצלו מן המבול.

' ברא"ר כ"ח ח' רבי עזריה בשם רבי יהודה בר סימון אמר, הכל קלקלו מעשיהן בדור המבול, הכלב היה הולך אצל הזאב, והתרנגול היה מהלך אצל הטוס, הדא הוא דכתיב (בראשית ו, יב): כי השחית כל בשר, השחית כל אדם אין כתיב, אלא כי השחית כל בשר. רבי לוליאני בר טברין בשם רבי יצחק אמר אף הארץ זנתה, היו זרעין לה חטין והיא מפקא זונין, אילין זוניא רבה מן דרא דמבולא אינון:

וכן ראיתי בספרים הקדושים באם עושה אדם תשובה מעומק לבו על עונותיו, פועלת אשר גם בניו חוזרים בתשובה (וי"ל בזה פי' בדברי חז"ל (סנהדרין ק"ב.) אשר הקצ"ה תפס את ירבעם בן נבט בכנף בגדו שיחזור, ולכאורה הא חטא והחטיא את הרבים, ואין מועיל תשובה, שלא יהי' הוא בגן עדן, ותלמידיו בגיהנם. אכן

(ה) בסוף נח בפסוק (בראשית י"א כ"ה) "וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים". וזרש"י ז"ל (ד"ה על פני תרח אביו), ומדרש אגדה י"א שע"י אביו תרח מת כו', והרן יושב ואומר בלבו אם אברם נולח אני משלו כו', וכשניצל אברם, אמרו לו להרן משל מי אתה, אמר להם הרן משל אברם אני השליכוהו לכבשן אש ונשרף, וזה אור כשדים ע"כ.

י"ל שהקצ"ה הצטיח לו, שאם יחזור ויעשה תשובה מעומק נפשו ונפשמו, גם החוטאים על ידו יעשה תשובה וק"ל) וכמ"ס (מלאכי ג' כ"ד) "והשיב וגו' ולב בנים על אבותם", וכן אי' בדברי חז"ל (שמו"ד ל"ג ז') תלמיד חכם הפורש מן התורה, אינו צוץ לחזור, מפני שאומר לירושת אבותי אני חוזר, והוא כנ"ל.

ויתכן לומר מאחר שקבל הרן אחי ארע"ה לשרוף את עצמו בכבשן האש והגם שלא הי' מסירת נפש שלמה לקדש שמו ית' צרבים, כמו ארע"ה, אצל מאחר שעשה דבר זה עבור כבודו ית"ש, להאמין לכל אנשי דורו, כי ה' הוא האלקים, וקבל על עצמו עבודתו ית"ש, ואין הקצ"ה מקפח שכר של כל צרי' כמו שאמרו חז"ל (ב"ק ל"ח:), נתן לו הקצ"ה שכרו, שינא ממנו לוט, ומחמת שלא עשה הרן

^א בראשית י"א כ"ח ד"ה על פני תרח אביו. בחיי אביו. ומדרש אגדה אומר שעל ידי אביו מת; שקבל תרח על אברם בנו לפני נמרוד על שכתת את צלמיו, והשליכו לכבשן האש, והרן יושב ואומר בלבו אם אברם נוצח אני משלו, ואם נמרוד נוצח אני משלו; וכשנצל אברם, אמרו לו להרן משל מי אתה, אמר להם הרן משל אברם אני, השליכוהו לכבשן האש ונשרף, וזהו אור כשדים (ב"ר):

מסירת נפש שלמה, הי' גם לוט איש הפכפך, ולפעמים הי' פנימיות של לוט טוב גמור, ולפעמים הי' רע בתכלית הרע, צעת יציאת אצרים מחרן ע"פ ציווי של הקב"ה, יצא עמו גם לוט, א"כ נראה מה שאמר לו הקב"ה "וממולדתך ומציתך אציק", לא הי' רצונו ית"ש שיתרחק מן לוט, כמו שהתרחק מנחור אחיו, אדרבה לקח עמו, ונראה מזה שרצונו של לוט הי' ג"כ לקבל על עצמו השראת השכינה בארץ הקדושה, ולעשות הכל כמו שיצוה אותו אלה"ה, וכמו שפירש"י ז"ל בפרשת דברים בפסוק (דברים ב' ה') "כי ירושה לעשו נתתי את הר שעיר", ופירש"י ז"ל (ד"ה ירשה לעשו) עשר עממין נתתי לו (לאצרים) שצעה לכם, וקני וקניזי וקדמוני, הן עמון מואב ושעיר, אחת מהם לעשו, והשתיים לבני לוט, בשכר שהלך אתו למצרים, ושתק על ממה שהיו אומרים על אשתו אחותו היא, עשאו כצנו עכ"ל, ועיין קידושין ד' י"ז ע"א וזרש"י שם, אכן אח"כ

בסיצה מעט קטנה שרצו רועי אצרים עם רועי לוט, הכיר אצרים אצינו ע"ה שהפליג לוט את לבו מעמו, ומן הקב"ה, ואמר לו "אל תהי' מריצה ביני ובינך", מחמת שהכיר כי נטה לוט גם מאחר הקב"ה, כמו שפירש"י ז"ל שם על פסוק (בראשית י"ג י"א ד"ה מקדם) "ויסע לוט מקדם", הסיע לוט את עצמו מקדמונו של עולם, ואמר אי אפשר לא באצרים ולא באלקיו, ומיד צחר לו לוט שכינת קדום הרשעים, והכתוב (שם ה') העיד עליו, "וגם ללוט ההולך את אצרים הי' נאן וצקר ואוהלים", פירש"י ז"ל (ד"ה ההולך את אצרים) מי גרם שהי' לו זאת הליכתו את אצרים, פי' מאחר שציטל עצמו אז אל רצונו של אצרים אצינו ע"ה בכל, ואח"כ במלחמת המלכים עם קדום ועמורה, נאמר שם (שם י"ד י"ב) "ויקחו את לוט וגו', והוא יושב בקדום", ופירש"י ז"ל (ד"ה והוא יושב בקדום) מי גרם לו זאת ישיבתו בקדום, פי' כי שוב ציטל את כל מהותו ורצונו אל

אנשי קדום הרשעים, כי הי' ללוט שתי נטיות זלזול לטוב ולרע כנ"ל. ולכן זניו הזכרים נתרחקו, שנאמר (דברים כ"ג ד') "לא יצוא עמוני ומואבי בקהל ה' עד עולם", כי תכינתם ופנימיות נפשותם הי' ידע הצורה ית"ש כי הוא רע בתכלית, כמ"ש בספר החינוך מלוא תקס"א, כי הראו עמונים ומואבים את רוע מזגם, ותכלית פחיתותם, וכי אין זהם עוד תקוה להכשיר עצמם, ולהיטיב מעשיהם, ונתחזק עוותם עד שלא יוכלו לתקון, והוא כנ"ל, ולהיפך הנקבות שלהם מותרות לצוא בקהל ה' מיד שנתגיירו, וזכה לוט כי ילא ממנו משיח אלקי יעקב, כמ"ש חכז"ל³ (ברא"ר מ"א ד') על "מלאתי דוד עצדי" והיכן מלאתי בקדום, "ואת שתי זנותיך הנמלאות", כי הי' נטמן בתוכם ניצוץ קדוש אשר הי' בתכלית הטוב והמועיל.

ונוכל לומר הטעם שנתזרר החלק הטוב, הנשמה הקדושה והטהורה שנטמן בתוכם זימי צועז ורות, י"ל כי ראיתי בספר כלי חמדה צפרשת זלק זשס כ"ק אדמו"ר מורח"ה מאלכסנדר זל"ה זי"ע ועכ"ל על המדרש רות (רו"ד ה' ד') צפסוק (רות ב' י"ב) "אשר זאת לחסות תחת כנפיו", א"ר חסא "אשר זאת לחסות תחת כנפיו", ותמוה מאד מה הוסיף ר' חסא לכפול את הפסוק הנאמר צמגילה, אכן הוא זל"ה אמר, כי המפרשים פרשו הפסוק (תהילים קי"ח ח') "טוב לחסות זה' מצטות זאדס", כי טוב יותר לחסות זה', הגם שלא הצטיח כלל לעשות הדבר, כי חסיון הוא זלי הצטחה, "מצטות זאדס", שהצטיח לעשות, כי זאת היא הפי' של צטחון, וזמן שזאת רות להתגייר, לא נתחדשה עוד הלכה עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית, וידעת

³ ברא"ר מ"א ד' היה צאן ובקר ואהלים (בראשית יג, ה), רבי טוביה בר יצחק אמר שני אהלים, רות המואבית ונעמה העמונית, דכותה (בראשית יט, טו): קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך וגו', רבי טוביה בר רבי יצחק אמר שני אהלים, רבי יוסי ברבי יצחק אמר שתי מציאות, רות המואבית ונעמה העמונית. אמר רבי יצחק (תהלים פט, כא): מצאתי דוד עבדי, היכן מצאתיו בסדום:

רות אז, אשר לא תוכל להתדבק
 בקהל ה', ואעפ"כ מאהבת ה' צלי
 שום תשלום גמול, התקרבה ענמה
 תחת כנפי השכינה, וזאת אמר ר'
 חסא "אשר זאת לחסות תחת
 כנפיו", לחסות ודאי, צלי הצטחה,
 וצלי תשלום גמול, ודפח"ת. ולדבריו
 הקדושים י"ל כי רות תיקנה את
 הרן, כי הרן מסר נפשו בשביל
 תשלום גמול, שחשצ שלא ישרף
 בכבשן אש, ולא הי' כוונתו כולו

לשמים, לקדש את שמו הגדול ית"ש
 ברבים, וזאת רות אח"כ בזמן רב,
 וזאת לחסות תחת כנפיו ית"ש, צלי
 תשלום גמול כלל כנ"ל, והשי"ת שילם
 לה גמולה הטוב, כי זכתה שנתחדש
 אז הלכה מואבי ולא מואבית, ודבקה
 ענמה בקדושת ישראל, ונתגלה
 המטמון הטוב אשר נכפון אללה, כי
 יאח ממנה דוד המלך ע"ה משיח
 חלקי יעקב, בצ"ח.